

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-06-19

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, justitierådet Leif Thorsson och regeringsrådet Lars Wennerström.

Ytterligare rättssäkerhetsgarantier vid användandet av hemliga tvångsmedel, m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 7 juni 2007 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning,
4. lag om ändring i lagen (2007:000) om hemlig rumsavlyssning,
5. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
6. lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627),
7. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
8. lag om ändring i lagen (2007:000) om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
9. lag om ändring i lagen (2007:000) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Joel Brorsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet

1 §

I paragrafens första stycke föreslås att en nämnd under regeringen, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, skall utöva tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet.

Statliga myndigheter och nämnder inom den offentliga förvaltningen torde, om inget annat sägs, falla under regeringens ansvarsområde. Med hänsyn härtill och även som en anpassning till de förslag som lämnats i betänkandet SOU 2004:23 Från verksförordning till myndighetsförordning bör enligt Lagrådets mening paragrafens inledning "En nämnd under regeringen" utgå. Lagrådet har i och för sig inget att erinra mot att nämnden namnges, även om det kunnat övervägas om inte paragrafen i stället bort inledas med orden "Den myndighet regeringen bestämmer" och ordet "nämnden" härefter i lagen och övriga lagar utbyts mot "tillsynsmyndigheten".

3 §

Enligt förslaget skall nämnden vara skyldig att på begäran av en enskild kontrollera om han eller hon har utsatts för sådana tvångsmedel eller varit föremål för sådan personuppgiftsbehandling som avses i 1 § och om användningen av tvångsmedel eller behandlingen av personuppgifter har skett i enlighet med författningar.

På sätt angetts vid 1 § omfattar tillsynen även "därmed sammanhängande verksamhet". Detta bör enligt Lagrådets mening komma till uttryck även i förevarande paragraf, lämpligen genom att orden "och

därmed sammanhängande verksamhet” läggs till efter ”om användningen av tvångsmedel”. Lagrådet förordar också att uttrycket ”i enlighet med författningar” preciseras att avse ”lag eller annan författning”.

4 §

I paragrafen anges att nämnden har rätt att av myndigheter som omfattas av tillsynen få de uppgifter och det biträde som nämnden begär samt att även andra myndigheter är skyldiga att lämna nämnden de uppgifter som den begär.

I den allmänna motiveringen redovisas närmare de överväganden som ligger bakom ställningstagandet att andra förvaltningsmyndigheter än de som omfattas av tillsynen bör omfattas av uppgiftsskyldigheten samt att denna uppgiftsskyldighet även bör gälla domstolarna. Denna uppdelning mellan förvaltningsmyndigheter och domstolar återspeglar också den struktur och åtskillnad som görs mellan domstolar och förvaltningsmyndigheter och som återfinns i 1 kap. 8 och 9 §§ regeringsformen. Denna åtskillnad bör enligt Lagrådets mening komma till uttryck även i lagtexten så att 4 § förslagsvis erhåller följande lydelse:

”Nämnden har rätt att av förvaltningsmyndigheter som omfattas av tillsynen få de uppgifter och det biträde som nämnden begär. Även domstolar samt de förvaltningsmyndigheter som inte omfattas av tillsynen är skyldiga att lämna nämnden de uppgifter som den begär.”

Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

27 kap. 33 §

De undantag från underrättelseskyldighet som anges i den föreslagna paragrafens tredje stycke är avsedda att överensstämma med brottskatalogen i lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser

om tvångsmedel i vissa brottmål. För en fullständig överensstämmelse bör katalogen kompletteras med de bestämmelser om vissa högmålsbrott och om försöksbrott m.m. som finns i 1952 års lag.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.